

A. F. Tempelaar

Het MAB vóór 50 jaar

februari 1937

Dit nummer opent met een weergave van de nieuwe regeling van het toezicht op jaarrekeningen van naamloze vennootschappen op aandelen in Frankrijk, zoals deze nader is uitgewerkt in een decreet van 29 juni 1936. Men kan dit gevoegelijk noemen het startpunt van de functie van 'commissaire aux comptes'.

Het sparende en geldbeleggende publiek in Frankrijk had de laatste jaren in een aantal gevallen slechte ervaringen opgedaan, reden voor de Franse regering naar waarborgen voor het publiek om te zien 'opdat het zijn geld veiliger wete dan voorheen het geval was'.

Er zullen per Hof van Appèl lijsten worden aangelegd, vermeldende namen van personen uit wier midden minstens één commissaris van een vennootschap op aandelen moet worden gekozen. Een speciale commissie, verbonden aan het Hof van Appèl, wordt er mee belast. Er zal voorts een reglement van orde worden ontworpen, waaraan de aldus aangewezen commissarissen zijn onderworpen. Tevens zullen maatregelen van tucht worden bekend gemaakt, welke voor deze commissarissen zullen gelden.

Personen die op een lijst wensen te worden opgenomen, dienen te voldoen aan de vereiste van onafhankelijkheid, alsmede aan bepaalde voorwaarden van bekwaamheid en soliditeit.

Men heeft het recht op inschrijving niet willen beperken tot personen, die het staatsdiploma voor accountant bezitten. Enerzijds was dit de consequentie van een kwantitatieve afweging. Maar anderzijds werd van regeringszijde gemeend, dat er buiten bezitters van diploma's nog andere personen zijn, die uit hoofde van hun algemene ontwikkeling en hun speciale ervaring, gelijke waarborgen bieden als de bezitters van speciale diploma's voor het controleren van de boekhouding van vennootschappen op aandelen. Wel zal er een examen worden ingesteld, waarvan de indeling en de voorwaarden door de regering zullen worden vastgesteld. Deze benoemt ook de jury. Alleen kandidaten, die met succes dat examen hebben afgelegd, kunnen op de lijst worden ingeschreven. Een persoon kan op meer lijsten van het Hof van Appèl worden vermeld.

Zodra een lijst minstens 20 namen bevat, dienen de betrokken personen tot groepsassociatie over te gaan en een kamer van toezicht in te stellen met tuchtrechtelijke bevoegdheden. Die verplichting tot associatie achtte men het beste middel om het vereiste morele gezag bij te brengen.

Aan het begin van elk kalenderjaar wordt een lijst opnieuw vastgesteld, maar wie op de vorige reeds vermeld werd, blijft op de lijst, behoudens tuchtrechtelijke schrapping of verhuizing naar een ander rechtsgebied.

In een naschrift wijst rubriekredacteur F. Haarbosch er o.a. op, dat in ons land de functie van accountant onverenigbaar is met de functie van commissaris bij dezelfde vennootschap. Deze twee-deling heeft het accountantsberoep zelf bepaald. In Frankrijk komt het accountantsberoep er in feite niet aan te pas: de regering regelt alles en combineert twee functies, nl. die van commissaris en die van controlerend deskundige in één persoon.

Haarbosch ziet in die regeling nogal wat problemen. Hij eindigt zijn naschrift met de hoop, dat de aldus te benoemen commissaires aux comptes een 'zoodanige hooge opvatting van hun plicht zullen hebben, dat over een aantal jaren inderdaad gesproken zal kunnen worden van accountants, als men bedoelt de verplichte commissarissen. Dan zal tevens het moment gekomen zijn om deze regeling in twee deelen te splitsen, nl. een regeling van het ambt van commissaris en een regeling van het accountantsberoep'. In het nummer van april 1937 wordt commentaar geleverd op het naschrift van Haarbosch. Het begrip commissaris zou verkeerd zijn geïnterpreteerd. Ik hoop hierop t.z.t. terug te komen.

Gewoontegetrouw bespreekt collega J. J. M. H. Nijst het jaarverslag van de Verzekeringkamer, thans over 1935 (de vorige beoordeling werd besproken in het juni-nummer van 1936). Nijst herhaalt zijn bezwaar van te uitvoerig en te weinig actueel. Nog steeds is de invloed van de ernstige economische crisis duidelijk merkbaar in de jaargegevens van de maatschappijen van levens- en van volksverzekeringen. Het verval (beëindiging om andere reden dan overlijden en expiratie) steeg in 1935 tot 356 miljoen, niet veel lager dan de nieuwe produktie. De gemiddelde beleggingsrente daalde verder, thans van 4,77% in 1934 tot 4,63% in 1935. Het totaal verzekerd bedrag bleef 4 miljard.

In de rubriek 'Uit het Buitenland' wordt o.m. aandacht geschonken aan de oprichting eind 1936 van de 'Accounting Research Association' door een aantal accountants en andere vooraanstaande personen op het gebied van de administratie. De doelstelling luidt:

- bevordering van het onderzoek naar de geschiedenis en ontwikkeling der administratie.
- onderzoek, in hoeverre economische, sociale en wettelijke veranderingen de ontwikkeling van administratie-methoden hebben beïnvloed.
- onderzoek van de huidige stand van de administratieve theorie en praktijk.

De Association mag zich verheugen in de belangstelling van de voornaamste accountantsverenigingen en van enige vooraanstaande economen, aldus het Engelse vakblad 'The Certified Accountants Journal' van december 1936.

De rubriek 'Boekbeoordeling' bevat deze keer een beoordeling door G. H. Bührmann van een uitgave van de hoofdcommissie voor de Normalisatie in

Nederland, getiteld 'Eenheidsformaten voor papier', geschreven door P. Noordenbos. Een zeer nuttige handleiding voor hen, 'die met het bestellen van drukwerk te maken hebben en het nut van Normalisatie ook op het gebied van drukwerk formulieren en boekwerken inzien of willen leren kennen'. De recensent ziet nog vele moeilijkheden welke moeten worden overwonnen. Zo geschiedt in ons land het overgrote deel van de papierfabricage op machines, waarvoor de eenheidsformaten bepaald niet goed passen. Met de aanschaffing van nieuwe papiermachines is een ontzaglijk groot kapitaal gemoeid. Voorts komen de eenheidsformaten voor de mechanische boekhouding veelal niet in aanmerking, omdat de meeste boekhoudmachines uit Amerika komen en men daar een andere formaten-normalisatie gebaseerd op de Engelse formaten nastreeft, zij het tot dusver zonder succes. De grote bankinstellingen in ons land, die veel boekhoudmachines gebruiken, staan om deze reden ook niet te trappelen om tot de in het boek voorgestelde eenheidsformaten over te gaan.

Een tragi-komische bijkomstigheid is, dat de normalisatiegedachte, ook voor papier, van Amerikaanse oorsprong is en dat dat land eigenlijk de wereld bij elkaar heeft getrommeld. Toen men ontdekte dat het ter bereiking van het internationale doel noodzakelijk was het metrieke stelsel te aangaarden, hebben zowel de Verenigde Staten van Noord-Amerika als Groot-Brittannië zich teruggetrokken.

Tenslotte nog een zuinig grapje: ofschoon het eenheidsformaat voor briefkaarten internationaal was toegestaan en door verschillende landen ook officieel doorgevoerd, blijven de Nederlandse briefkaarten nog steeds op het oude formaat, omdat . . . dit kleiner is en dus voor het Rijk goedkoper uitkomt alleen deze te verstrekken.